

idea

FREUD

UYGARLIK VE HOŞNUTSUZLUKLARI

İDEA C1 2011/08

FREUD
Uygarlık ve
Hoşnutsuzlukları

Çeviren
Aziz Yardımlı

idea • istanbul

İDEA CEP KİTAPLARI — 028

İdea Yayınevi

Şarap İskelesi Sk. 2/106-107 34425 Karaköy — İstanbul
iletisim@ideayayinevi.com / www.ideayayinevi.com

Bu çeviriler için © AZİZ YARDIMLI 2011

SIGMUND FREUD

Uygurluk ve Hoşnutsuzlukları
Das Unbehagen in der Kultur (1930)

Birinci Basım 2000

İDEA CEP KİTAPLARINDA İkinci Basım 2011

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü

İdea Yayınevinin ön izni olmaksızın

yeniden üretilemez

İDEA CEP KİTAPLARI DİZİSİ 028 RUHBİLİM 5

SÜRELİ YAYIN

YAYININ ADI: Freud, *Uygurluk ve Hoşnutsuzlukları*

YETKİ SAHİBİ / SORUMLU MÜDÜR: ALİYE ZEYNELOĞLU

YÖNETİM YERİ: İDEA YAYINEVİ

Şarap İskelesi Sk. 2/106-107 34425 Karaköy — İstanbul

YAYININ SÜRESİ: 30 GÜNDE BİR

BASKI: BAYRAK MATBAASI

Davutpaşa Cad. 14/2 34015 Topkapı — İstanbul

DAĞITIM: YAYSAT

Doğan Medya Tesisleri, Hoşdere Yolu 34517 Esenyurt — İstanbul

Printed in Türkiye

ISSN 2146-3492

İDEA C1 2011/08

İçindekiler

UYGARLIK VE HOŞNUTSUZLUKLARI — 7

EKLER

Sözlük — 105

Çözümlmeler/Aziz Yardımlı — 109

Dizin — 117

UYGARLIK VE HOŞNUTSUZLUKLARI
(1930 [1929])

JAMES STRACHEY'İN NOTU

DAS UNBEHAGEN IN DER KULTUR

(A) ALMANCA YAYIMLAR:

- 1930 Viyana: Internationaler Psychoanalytischer Verlag. S. 136.
1931 2'nci yayım. (1'inci yayımın kimi ekler ile yeniden basımı.)
1934 *Gesammelte Schriften*, **12**, 29-114.
1948 *Gesammelte Werke*, **14**, 421-506.

(B) İNGİLİZCE ÇEVİRİLER:

“Civilization and its Discontents”

- 1930 Londra: Hogarth Press ve Institute of Psycho-Analysis. New York: Cape and Smith. S. 144.
(Çeviren: Joan Riviere.)

Almanca özgün metnin birinci bölümü kitabın geri kalanından bir süre daha önce, Kasım-Aralık 1929'da, *Psychoanal. Bewegung*, **1** (4)'te basıldı. Beşinci bölüm Ocak-Şubat 1930'da, aynı dönemli yayımın sonraki sayısında, **2** (1), ayrı olarak çıktı. 1931 yayımında iki ya da üç ek dipnot kapsandı ve çalışmaya yeni bir son tümce eklendi. İngilizce çevirinin ilk biçiminde bu eklemelerden hiç biri görünmedi.

Freud *Bir Yanılsamanın Geleceği*'ni 1930 Ağustosunda bitirmişti. Sonraki iki yıl boyunca, hiç kuşkusuz başlıca hastalığından ötürü, çok az şey üretti. Ama 1929 yazında bir kez daha toplumbilimsel bir konu üzerine bir başka kitap yazmaya başladı. İlk taslak Temmuz sonunda bitirildi; kitap Kasım başlarında matbaaya gönderildi ve yılın sonundan önce basılmasına karşın, başlık sayfasında '1930' tarihini taşıyordu (Jones, 1957, 157-8).

Kitap için seçilen ilk başlık "*Das Unglück in der Kultur*" ("Kültürdeki Mutsuzluk") idi. Ama '*Unglück*' daha sonra '*Unbehagen*'e değiştirildi—bir sözcük ki İngilizce bir eşdeğerini seçmek güçtü, gerçi Fransızca '*malaise*' ile karşılanabilecek olsa da. Freud çevirmeni Mrs. Riviere'ye bir mektupta "*Man's Discomfort in Civilization*" başlığını önerdi; ama sonunda güçlüğün ideal çözümünü bulan Mrs. Riviere'nin kendisi oldu.

Kitabın ana teması—içgüdünün istemleri ve uygarlığın kısıtlamaları arasındaki çare bulunamaz karşıtlık—Freud'un çok erken ruhbilimsel yazılarına dek götürülebilir. Böylece, 31 Mayıs 1897'de, Fließ'a "ensest karşıtoplumsaldır ve uygarlık onun ilerleyen bir yadsınışından oluşur" diye yazdı (Freud, 1950a, Taslak N); ve bir yıl sonra, "Eşeysellik ve Sinircelerin Etyolojisi" (1898a) üzerine bir denemede, "sinir argınlığının yaylışı için haklı olarak uygarlığı sorumlu tutabiliriz" dediğini okuruz. Buna karşın, erken yazılarında Freud'un baskıyı bütünüyle dışsal toplumsal etkilere bağlı görmüş olduğunu söyleyemeyiz. *Üç Deneme*'sinde (1950d) "uygarlık ve eşeysellüğün özgür gelişimi arasında geçerli olan ters orantı"dan söz etmiş olsa da (*Standard Ed.* 7, 242), aynı çalışmada bir başka yerde gizlilik dönemi sırasında doğan eşeyssel içgüdüye karşı engeller üzerine şu yorumda bulundu: "Uygar çocuklardan bu engellerin kurulmasının eğitimin bir ürünü olduğu izlenimini ediniriz, ve hiç kuşkusuz eğitimin bununla çok büyük bir ilgisi vardır. Ama gerçekte bu gelişim örgensel olarak belirlenir ve kalıtım tarafından

saptanır, ve zaman zaman eğitimin hiçbir yardımı olmaksızın yer alabilir” (a.y., s. 177-8).

Uygarlığa giden yolu döşeyen ‘örgensel bir baskı’nın olduğu düşüncesi—IV’üncü Bölümün başında ve sonunda iki uzun dipnotta genişletilen bir düşünce—aynı erken döneme gider. 14 Kasım 1897’de Fließ’a bir mektupta Freud sık sık “baskıda örgensel birşeyin rol oynadığı” gibi bir kuşkusu olduğunu yazar (Freud, 1950a, Mektup 75). Tam olarak bu dipnotların anlamında, dik duruşun benimsenmesinin ve başat duyu olarak kokunun görme ile yer değiştirmesinin baskıdaki etmenler olarak önemini ileri sürmeye geçti. Aynı düşüncenin daha da erken bir ipucu 11 Ocak 1897 tarihli bir mektupta yer alır (a.y., Mektup 55). Freud’un yayımlanmış yazılarında bu düşüncelere bu yazıdan önceki biricik gönderme “Fare Adam” çözümlemesindeki (1909d) kısa bir pasaj olarak görünür, *Standard Ed.* 10, 247-8, ve sevginin ruhbilimi üzerine ikinci bir denemede (1912d), a.y., 11, 189, daha da kısa bir pasajda bir başka gönderme daha vardır. Özel olarak, Freud’un konu üzerine¹ daha erken tartışmaları arasında büyük bir ayrımla en uzununu olan “‘Uygar’ Eşeyssel Ahlak ve Modern Sinirsel Hastalıklar” üzerine çalışmasında (1908d) uygarlığın daha derin, içsel kökenlerinin hiçbir çözümlemesi bulunmaz. Bu çalışma uygarlığın kısıtlamalarının dışarıdan dayatılan birşey olduğu izlenimini verir.

Ama gerçekten de bu kısıtlamalarda içsel ve dışsal etkiler tarafından oynanan rölün ve bunların karşılıklı etkilerinin açık bir değerlendirmesi Freud’un Ben-ruhbilimi üzerine araştırmalarının onu üst-Ben ve bunun bireyin en erken nesne-ilişkilerinden türeyişi üzerine önsavına götürünceye dek olanaklı değildi. Bu nedenledir ki bu çalışmanın böylesine büyük bir bölümü (özellikle VII ve

¹Konuya başka birçok çalışmada dokunulur ve aralarında “Ruh-Çözümlemeye Dirençler” üzerine bir denemeden (1925e), *Bir Yalnızlığın Geleceği*’nin (1930c) ilk sayfalarından, ve *Niçin Savaş?*’in (1933b) son paragraflarından söz edilebilir.

VIII'inci Bölümlerde) suçluluk duygusunun doğasının daha öte araştırılması ve durulaştırılması ile ilgilidir, ve Freud “suçluluk duygusunu uygarlığın gelişiminde en önemli sorun olarak sunma niyetini” bildirir. Ve bu, kendi payına, bu çalışmanın ikinci büyük yan-sorunu için—yokedici içgüdü için—zemindir, gerçi bunlardan hiç biri gerçekte bir yan-sorun olmasa da.

Freud'un saldırgan ya da yokedici içgüdü üzerine görüşlerinin tarihi karışık bir tarihtir ve burada ancak özetle değinilebilir. Erken yazıları boyunca onu başat olarak sadizm bağlamında gördü. Bunu ilk uzunlamasına tartışması *Eşeysellik Kuramı Üzerine Üç Deneme*'de (1905d) bulunuyor ve orada eşeyssel içgüdünün “bileşen içgüdülerinden” biri olarak görünüyordu. “Böylece,” diyordu, ilk denemenin 2'nci Kesiminde (B), “sadizm eşeyssel içgüdünün bağımsızlık kazanan ve abartılan ve yerdeğişimi yoluyla öncü konumu gasbeden saldırgan bir bileşenine karşılık düşecektir” (*Standar Ed.*, 7, 158). Gene de, daha sonra, ikinci denemenin 4'üncü Kesiminde, saldırgan içgüdülerin kökensel bağımsızlığı kabul edildi: “Acımasızlık dürtülerinin gerçekte eşeysellikten bağımsız olan kaynaklardan doğdukları, ama erken bir evrede onunla birleşebildikleri kabul edilebilir” (*a.y.*, 193 n.) Belirtilen bağımsız kaynaklar öz-sakinim içgüdülerine dek götürülebilir. Bu pasaj 1915 yayımında değiştirildi ve orada “acımasızlık dürtüsü efendilik içgüdüsünden doğar” dendi ve “eşeysellikten bağımsız” olmasına ilişkin anlatım atıldı. Ama daha önce, 1919'da, Freud çok daha belirgin bir bildirimde bulunmuştu. “Küçük Hans” olay öyküsünün (1909c) üçüncü bölümünün II'inci Kesiminde, Freud şöyle yazdı: “Tanıdık öz-sakinim ve eşey içgüdülerinin yanısıra ve onlarla eşit bir zeminde duran özel bir saldırganlık içgüdüsünün varoluşunu kabul edemiyorum” (*a.y.*, 10, 140).² Libidodan bağımsız bir saldırganlık iç-

²1923'te eklenen bir dipnot bu yargıya kaçınılmaz sınırlamayı getirdi. Bu yargının ortaya getirilmesinden bu yana, “Kendim” diye

güdüsunü kabul etmeye isteksizlik narsissizm önsavından yardım gördü. Saldırganlık ve ayrıca nefret dürtüleri açısından bu yana öz-sakinim içgüdüsunüne ait görünmüştü, ve öz-sakinim içgüdüğü şimdi libidonun altına alındığı için, herhangi bir bağımsız saldırganlık içgüdüğü gerekmiyordu. Ve bu nene-ilişkilerinin iki-kutupluluğuna, sık sevgi ve nefret karışımlarına, ve nefretin kendisinin karmaşık kökenine karşın böyleydi. (Bkz. “İçgüdüler ve Yazgıları” (1915c), *Standard Ed.*, 14, 138-9.) Freud’un *Haz İlkesinin Ötesinde*’deki (1920g) bir ‘ölüm içgüdüğü’ önsavına dek gerçekten bağımsız bir saldırganlık içgüdüğü kendini göstermedi. (Özellikle, bkz. Bölüm VI). Ama belirtmek gerek ki, orada bile, ve Freud’un daha sonraki yazılarında (örneğin *Ego ve İd*’in IV’üncü Bölümü), saldırganlık içgüdüğü henüz birincil kendini-yoketme içgüdüğünden türetilmiş ikincil birşeydi. Bu henüz elimizdeki çalışma için de böyledir, üstelik burada vurgu daha çok ölüm içgüdüğünün *dışarıya doğru* belirleşleri üzerine getirilse de; ve *Yeni Giriş Dersleri* (1933a), 32’nci Dersin son bölümünde ve ayrıca Freud’un ölümünden sonra yayımlanan *Ruh-Çözümlemenin Anahatları*’nda (1940a [1938]) birden çok noktada sorunun daha öte tartışması için de böyledir. Gene de 27 Mayıs 1937’de Freud tarafından Prenses Marie Bonaparte’a yazılan ve dışsal yokediciliğin daha büyük bir kökensel bağımsızlığına göndermeler içeren bir mektuptan birkaç tümce alıntılanmak yerinde olacaktır. “Saldırganlık içgüdüğünün içeriye dönmesi hiç

yazar Freud, “bir ‘saldırganlık içgüdüğü’nün varoluşunu ileri sürmek zorunda kaldım, ama bu Adler’inkinden ayırdır. Ona ‘yoketme’ ya da ‘ölüm içgüdüğü’ demeyi yeğliyorum.” Adler’inki gerçekte daha çok bir kendini ileri sürme içgüdüğü idi.

³Prenses mektubu burada yayımlamamıza izin verme inceliğini göstermiştir. Bütün pasaj ayrıca Ernest Jones’un yaşamöyküsünde (Jones, 1957, 494) Ek A’da (No 33) bulunabilir (ayrı bir çeviride). Konu Freud tarafından bu mektuptan kısa bir süre önce “Sonlandırılabilir ve Sonlandırılmaz Çözümleme” (1937c) üzerine yazılan denemenin VI’ncı Kesiminde irdelenmişti.

kuşkusuz Benden nesnelere geçmekte olan libidonun dışarıya dönmesinin karşısidedir. Eğer kökensel olarak, yaşamın başlangıcında, tüm libidonun içeriye ve tüm saldırganlığın dışarıya yönelik olduğunu, ve yaşamın sürmesi sırasında bunun aşamalı olarak değiştirildiğini varsayarsak, düzgün bir şematik tablo elde ederiz. Ama belki de bu doğru olmayabilir.” Freud’un bunu izleyen mektubunda söylediklerini belirtmek doğru olacaktır: “Sizden yokedici içgüdü üzerine gözlemlerime çok fazla ağırlık vermemenizi istiyorum. Bunlar rasgele gözlemlerdi ve yayımlanmadan önce üzerlerinde dikkatle düşünölmeleri gerekecektir. Dahası, onlarda yeni çok az şey vardır.”

Böylece açıktır ki *Uygurlık ve Hoşnutsuzlukları* ilgisi toplumbilimin çok ötelere uzanan bir çalışmadır.

UYGARLIK VE HOŞNUTSUZLUKLARI.

I

I. 1. İnsanların genellikle ölçme için yanlış ölçünler kullandıkları, kendileri için güç, başarı ve gönenç elde etmeye çabaladıkları ve başkalarında bunlara hayran oldukları, yaşamdaki gerçek değeri ise hafife aldıkları izleniminden kaçınmak olanaksızdır. Ve gene de, bu türden her genel yargı durumunda olduğu gibi, insan dünyasının ve ruhsal yaşamının ne denli türlü türlü gösterdiğini unutmaya tehlikesi vardır. Kendilerine çağdaşlarının hayranlıklarını esirgemedikleri kimi insanlar vardır, üstelik büyüklükleri çoğunluğun hedeflerine ve ideallerine bütünüyle yabancı olan özellik ve başarılar üzerine dayansa bile. Kişi kolayca bu büyük insanlara değer verenlerin herşeye karşın yalnızca bir azınlık olduğunu, ama bu arada büyük çoğunluğun onlara yönelik herhangi bir ilgilerinin olmadığını kabul etme eğiliminde olabilir. Ama insanların düşünce ve eylemleri arasındaki uyumsuzluklar ve dürtüsel dileklerinin çok yanlışlığı nedeniyle, işlerin durumu böyle yalın olmayabilir.

I. 2. Bu olağanüstü insanlardan biri bana mektuplarında kendini dostum olarak adlandırır. Ona dini bir yanılsama olarak ele alan küçük kitabımı¹ gönderdim, ve din üzerine yargım ile bütünüyle anlaştığı, ama dinselliğin asıl kaynaklarına değer vermediğim için üzüntü duyduğu yanıtını aldım. Bu, der, kendisinin genellikle unuttuğu, başkaları tarafından doğrulandığını bulduğu ve milyonlarca insanda bulunduğunu kabul edebileceği

¹[*Bir Yanılsamanın Geleceği* (1927c).]

özel bir duygudur. Bu “bengilik” duygumu diyebileceği bir duygu, sınırsız, hudutsuz birşeye ait bir duygudur, bir bakıma “okyanus gibi” birşeydir. Bu duygu bir inanç ilkesi değil ama salt öznel bir olgudur; ona hiçbir kişisel ölümsüzlük inancası bağlı değildir, ama çeşitli Kiliseler ve dinsel dizgeler tarafından yakalanan dinsel enerjinin kaynağıdır, onlar tarafından belirli kanallara yöneltilir, ve hiç kuşkusuz yine onlar tarafından tüketilir. Salt bu okyanus duygusu zemininde kişi kendine dindar diyebilir, üstelik her inancı ve her yanılısamayı yadsıyor olsa bile.

I. 3. Yanılısamanın tılsımını bir keresinde kendisi şiirsel olarak övmüş olan saygıdeğer dostumun bu görüşleri beni hiç de önemsiz olmayan bir güçlüğe düşürdü.² Kendimde bu “okyanus” duygusunu bulamıyorum. Duygular bilimsel olarak ele alınmaya uygun değildir. Onların fizyolojik belirtilerini betimlemeye çalışabiliriz. Bunun olanaklı olmadığı yerde—ve okyanus duygusunun da böyle bir nitelermeye direneceğinden korkarım—geriye kendini duygu ile çok kolayca bağlayan tasarımsal içeriğe sarılmaktan başka yapacak birşey kalmaz. Eğer dostumu doğru anlamışsam, özgün ve biraz ayrıkşı şairin özgürce seçilmiş ölüm karşısında kahramanına avuç olarak önerdiği şeyi demek istiyor olmalıdır: “Bu dünyadan düşemeyiz.”³ Öyleyse bu bir bütün olarak dışsal dünya ile çözümler bir bağ duygusu, onunla birlikte olma duygusudur. Diyebilirim ki benim için bu biraz entellektüel bir içgörü niteliğindedir; hiç kuşkusuz, eşliğinde her zaman

²[1931’de eklenen dipnot:] *Liluli* [1919].—*La vie Ramakrishna* [1929] ve *La vie de Vivekananda* [1930] başlıklı iki kitabının yayımından bu yana, metinde sözü edilen dostun Romain Rolland olduğu olgusunu gizlememin bir gereği yoktur. [Romain Rolland Freud’a *Bir Yanılısamanın Geleceği*’nin yayımından kısa bir süre sonra 5 Aralık 1927 tarihli mektubunda “okyanus duygusu” üzerine yazmıştı.]

³Christian Dietrich Grabbe [1801-36], *Hannibal*: “Ja, aus der Welt werden wir nicht fallen. Wir sind einmal darin.” [Gerçekten de, dünyadan düşmeyeceğiz. Hep ondayız artık.]

bir duygu tonu bulunur, ama bu eşit erimdeki başka duygu edimlerinde de eksik değildir. Kendimi böyle bir duygunun birincil doğası konusunda inandıramadım. Ama bu nedenle onun başkalarında bir olgu olarak bulunduğunu yadsıyamam. Biricik soru doğru olarak yorumlanıp yorumlanmadığı ve din için bütün gereksinime “*fons et origo*” [kaynak ve köken] olarak görülmesinin gerekip gerekmediğidir.

I. 4. Bu problemin çözümü üzerinde belirleyici bir etki yaratabilecek hiçbirşey önermiyorum. İnsanların çevrelerindeki dünya ile bağıntılarının daha başından o amaca yönelik dolaysız bir duygu yoluyla bir bilgisini kazanmaları gerektiği düşüncesi kulağa öylesine tuhaf gelir ki, ve ruhbilimimizin dokusuna öylesine kötü uyar ki, böyle bir duygunun ruhçözümsel, e.d. doğussal olarak çıkarsaması için bir girişimde bulunulabilir. O zaman şu düşünce çizgisi kendini sunar: Normal olarak bizim için ‘kendi’imizin, kendi öz ‘Ben’imizin duygusundan daha pekin hiçbirşey yoktur.⁴ Bu Ben bize belirgin olarak başka herşeyden ayrılmış bağımsız, birimsel birşey olarak görünür. Bu görünüşün bir aldanmaca olması, ama Benin herhangi bir keskin sınır olmaksızın kendini içeriye, ‘O’ [*das Es/id*] dediğimiz ve bir bakıma kendisine bir dış görünüş olarak hizmet ettiği bilinçsiz bir ruhsal varlığa doğru sürdürmesi—bu bize ilkin ruhçözümsel araştırmanın öğrettiği bir olguydu, ve ruhçözümlemenin Ben ve O ilişkisi üzerine daha söyleyecek çok şeyi vardır. Ama en azından dışarıya doğru, Ben açık ve keskin sınır çizgileri ileri sürüyor görünür. Salt bir durumda, hiç kuşkusuz alışılmadık ama gene de hasta olarak görülemeyecek bir durumda, bu böyle değildir. Sevginin doruğunda, Ben ve Nesne arasındaki sınırlar bulanıklaşıp yitme gözdağını verirler. Duyularının tüm kanıtlarına karşı, seven insan

⁴[Freud’un “ben” ve “kendi” sözcüklerini kullanımı üzerine kimi gözlemler *Ego ve İd’e* (1923b) Editörün Sunuş yazısında bulunacaktır.]

Ben ve Senin bir olduklarını ileri sürer, ve sanki bu bir olguymuş gibi davranmaya hazırdır.⁵Fizyolojik [e.d. normal] bir işlev yoluyla geçici olarak ortadan kaldırılabilir olan şey doğallıkla hastalıklı süreçler tarafından da rahatsız edilebiliyor olmalıdır. Patoloji bize Benin dış dünyaya karşı sınırlarının belirsizleştiği ya da sınırların edimsel olarak yanlış çizildikleri çok sayıda durumu tanımayı öğretmiştir; öyle durumlar vardır ki, kişinin kendi bedeninin bölümleri, giderek kendi ruhsal yaşamının parçaları, algıları, düşünceleri, duyguları yabancı ve kendi Benine ait olmayan şeyler olarak görünürler; ya da kişi dışsal dünyaya açıkça Bende ortaya çıkan ve onun tarafından tanınması gereken şeyleri yükler. Böylece giderek Ben-duygusu bile rahatsızlıklara konudur ve Benin sınırları değişmez değildir.

I. 5. Daha öte bir irdeleme bize yetişkinin bu Ben-duygusunun başından öyle olmuş olamayacağını söyler. Bir gelişim süreci içinden geçmiş olmalıdır, ve bu kendini kavranabilir bir yolda tanıtlamasa da, belli bir olasılık derecesi ile yeniden kurulmasına izin verir.⁶ Memedeki bebek henüz kendi Benini ona akmakta olan duyumların kaynağı olarak bir dışsal dünyadan ayırmaz. Değişik uyarılar üzerine, bunu aşamalı olarak öğrenir.⁷ Daha sonra kendi bedensel organları olarak tanıyacağı birçok uyarı kaynağının ona her zaman duyumlar gönderebileceği,

⁵[Bkz. Schreber olay öyküsünün (1911c) III'üncü Kesimine bir dipnot, *Standard Ed.*, 12, 69).]

⁶Bkz. Ben-gelişimi ve Ben-duygusu üzerine Ferenczi'nin "Entwicklungsstufen des Wirklichkeitssinnes/Edimsellik Duyusunun Gelişim Basamakları"ndan (1913) Federn'in 1926, 1927 ve sonraki katkılarına dek çok sayıda çalışma.

⁷[Bu paragrafta Freud tanıdık zeminler üzerindeydi. Sorunu kısa bir süre önce "Olumsuzlamalar" üzerine denemesinde (1925h) tartışmıştı, *Standard Ed.*, 19, 236-8. Ama konuyu daha önce birçok fırsatta ele almıştı. Bkz. örneğin "İçgüdüler ve Yazgıları" (1915c), *a.y.*, 14, 119, ve 134-6, ve *Düşlerin Yorumu* (1900a), *a.y.*, 5, 565-6. Sorunun özü aslında daha 1895 "Tasar"ında bulunacaktır, I'inci Bölümün 1, 2, ve 11'inci Kesimleri (Freud, 1950a).]

ama bu arada başkalarının—en çok istediği biri olan anne memesi de aralarında olmak üzere—zaman zaman ondan kaçtıkları ve ancak yardım dileyen bir çığlık sonucunda yeniden getirildikleri olgusu bebek üzerinde çok güçlü bir izlenim bırakmış olmalıdır. Böylelikle ilk kez “dışarıda” bulunan ve ancak özel bir eylem⁸ yoluyla görünür kılınan birşey olarak bir “nesne” kendini Benin karşısına koyar. Benin genel duyular kütlesinden kopması için, ve dolayısıyla bir “dışarısının,” bir dış dünyanın tanınması için daha öte bir uyarı çok sık, çok yanlı ve kaçınılmaz acı ve hazzsızlık duyuları tarafından sağlanır ki, kısıtlamasız bir egemenlik sürdüren haz ilkesi tarafından ortadan kaldırılmaları ya da kaçınılmaları buyrulur. Böyle hazzsızlığın kaynakları olabilecek herşeyi Benden ayırma, onları dışarı atma ve karşısında ona gözdağı veren yabancı bir dışarısının durduğu bir arı haz-Beni oluşturma yönünde bir eğilim doğar. Bu ilkel haz-Benin sınırları deneyim yoluyla düzeltilmekten kaçamazlar. Bireyin haz verici oldukları için vazgeçmeye istekli olmadığı pekçok şey gene de Ben değil ama nesnedir, ve dışarı atmaya istediği birçok acı gene de kendilerini Benden koparılabilir olarak, iç kökenli olarak tanıtarlar. Birey duyuusal etkinliğinin amaçlı bir denetlenişi ve uygun kas eylemi yoluyla içsel olanı—Bene ait olanı—ve dışsal olanı—bir dış dünyadan kaynaklanana—ayırdedebilmesini sağlayan bir yordamı öğrenir, ve böylelikle daha öte gelişime egemen olacak olan realite ilkesinin kuruluşu için ilk adım atılır.⁹ Bu ayrışma doğallıkla kendini duyumsanan ve gözdağı veren hazzsızlık-duyularına karşı kollayabilme kılğısal amacına hizmet eder. Benin kendi içindeki belli hazzsızlık kaynaklarına karşı savunma amacıyla dış kökenli hazzsızlığa karşı yararlandıklarından başka hiçbir savunma yönteminin olmaması olgusu o zaman hastalık yaratıcı önemli rahatsızlıkların başlangıç noktasıdır.

⁸[“Tasar”daki “belirli eylem”]

⁹[Bkz. “Ruhsal Olayların İki İlkesi” (1911*b*), *Standard Ed.*, **12**, 222-3.]

I. 6. Öyleyse Ben bu yolda kendini dış dünyadan koparır. Ya da, daha doğru bir deyişle, kökensel olarak Ben herşeyi kapsar, sonradan bir dış dünyayı kendisinden ayırır. Bugünkü Ben-duygumuz öyleyse çok daha fazla şeyi kapsayan, giderek herşeyi kapsayan ve Benin çevre-deki dünya ile yakın bir bağlanmışlığına karşılık düşen bir duygunun yalnızca büzülmüş bir kalıntısıdır. Eğer ruhsal yaşamlarında bu ilksel Ben-duygusunu büyük ya da küçük bir ölçüde saklamış olan birçok insanın olduğunu varsayabilirsek, o zaman bu duygu onlarda daha dar ve daha keskin olarak sınırlanmış olgunluk Ben-duygusunun yanısıra ve onun bir tür karşıeşi gibi varolacaktır; ve ona uygun tasarımsal içerik tam olarak sınırsızlık ve herşey ile, evren ile bir bağlanmışlık içeriği olacak, dostumun “okyanus” duygusu olarak açıkladığı şeyle aynı içeriği taşıyacaktır. Ama kökensel olanın daha sonra ondan oluşmuş olanın yanısıra sürdüğünü varsayma hakkımız var mıdır?

I. 7. Hiç kuşkusuz. Böyle bir olay ne ruhsal ne de başka herhangi bir alanda yadırgatıcıdır. Hayvanlar dünyasında en yüksek gelişim düzeyindeki türlerin en aşağı olanlardan türemiş oldukları sayılısına sarılırız. Gene de tüm yalın yaşam biçimlerinin bugün henüz yaşayanların arasında yer aldığını görürüz. Büyük kertenkeleler soyu silinmiş ve memeliler için yer açmıştır; ama bu soyun gerçek bir temsilcisi, timsah, henüz bizimle birlikte yaşar. Bu andırım çok uzak olabilir, ve sağ kalan aşağı türlerin çoğunlukla günümüzün daha yüksek bir düzeye dek gelişmiş türlerinin gerçek ataları olmaması olgusu tarafından da zayıflatılır. Bir kural olarak, ara üyeler ölüp tükenmişlerdir ve ancak bir tür kurgulama yoluyla bilinirler. Buna karşı ruhsal alanda ilkelin ondan kaynaklanan dönüşmüşün yanısıra saklanması öylesine sıktır ki, onu örnekler yoluyla tanıtlamak gereksizdir. Bu olduğu zaman, çoğunlukla gelişimde bir ayrılmanın sonucu olarak yer alır. Bir tutumun, bir içgüdü-uyarısının nicel bir